

Základní škola Brno, Arménská 21,
příspěvková organizace

**Školní vzdělávací program
školní družiny**

Hravá družinka

č.j. ZSA – 325/2022

účinný od 1. 9. 2022

Nahrazuje školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
účinný od 1. 9. 2021

V Brně dne 27. 6. 2022

Mgr. Petr Holánek
ředitel školy

Obsah

Obsah.....	2
1. Charakteristika školní družiny	3
1.1 Informace o družině	3
2. Cíle výchovně-vzdělávací práce a klíčové kompetence	3
2.1 Cíle vzdělávání	3
3.1 Klíčové kompetence	3
3. Délka a časový plán vzdělávání.....	5
4. Formy a obsah vzdělávání	5
4.1 Oblasti vzdělávací a výchovné činnosti.....	5
5.1 Organizace vzdělávání	6
6.1 Celoroční plán.....	8
5. Podmínky pro přijímání uchazečů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání	10
6. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
7. Podmínky pro činnost školní družiny.....	10
7.1 Materiální podmínky	10
8.1 Personální podmínky	10
9.1 Ekonomické podmínky	10
10.1 Hygienické a bezpečnostní podmínky	11
11.1 Psychohygienické podmínky	11

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina (dále také ŠD) je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a řídí se vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

ŠD je součástí Základní školy Brno, Arménská 21, příspěvková organizace. Činnost, organizaci a provoz ŠD upravuje školní řád a Vnitřní řád ŠD.

Školní družina poskytuje zájmové, vzdělávací a výchovné činnosti mimo vyučování. Práce školní družiny je samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti, řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

1.1 Informace o družině

Telefon do školní družiny: 736 484 597, na vedoucí vychovatelku: 739 098 367.

Telefon na vedení školy: 547 211 667

Školní družina je určena pro žáky prvního stupně (1. – 5. ročník). Provozní doba je rozdělena na ranní a odpolední část. Oddělení ŠD jsou umístěny přímo v budově základní školy Arménská 21.

ŠD zajišťuje žákům náplň volného času před a po vyučování. Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, zájmovou činností a zábavou. Vede žáky k aktivnímu odpočinku, k rozvíjení vhodných návyků a dovedností, ke schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost.

2. Cíle výchovně-vzdělávací práce a klíčové kompetence

2.1 Cíle vzdělávání

Cíle vzdělávání v ŠD navazují na školní vzdělávací program. Rozvíjí a zaměřují se na:

- vzdělávání s využitím poznatků z vyučování, prohlubování získaných dovedností,
- prevenci sociálně-patologických jevů,
- otevřenou komunikaci, spolupráci s ostatními žáky,
- rozvíjení osobnosti dítěte, samostatnost,
- tvořivé myšlení,
- umět si chránit své fyzické, psychické a sociální zdraví,
- pochopit pojmy tolerance, empatie, naučit se je projevovat,
- pochopit a uplatňovat zásady demokracie, rovnost mužů a žen ve společnosti, respektovat jiné etnické, národnostní a kulturní skupiny.

3.1 Klíčové kompetence

Činnost školní družiny jako součástí vzdělávací soustavy směřuje k získávání klíčových kompetencí. Klíčové kompetence jsou dlouhodobým procesem a souhrnem dovedností, schopností, vědomostí a postojů, které se prolínají všemi činnostmi ŠD.

- **kompetence k učení**
 - žáci dokončují započatou práci,
 - kladou si otázky, všímají si souvislostí,
 - hodnotí své výkony,
 - uplatňují získané poznatky v praktických situacích a v dalším učení.
- **kompetence k řešení problémů**
 - žáci si všímají dění okolo sebe, problémů a situací, které se snaží pochopit a řešit,
 - plánují řešení problému, hledají různé způsoby,
 - rozlišují správné a chybné řešení problému,
 - nevyhýbají se řešení a obhajují svá rozhodnutí.
- **komunikativní kompetence**
 - žáci ovládají verbální i neverbální komunikaci,
 - rozvíjí slovní zásobu a komunikační dovednosti,
 - umí vyjádřit své myšlenky a vlastní názor,
 - komunikují bez ostychu a kultivovaně,
 - umí naslouchat ostatním.
- **sociální a interpersonální kompetence**
 - žáci přistupují odpovědně k plnění úkolů,
 - uvědomují si, že nesou zodpovědnost za své chování,
 - respektují dohodnutá pravidla,
 - rozpoznají vhodné a nevhodné chování,
 - dokážou se prosadit i podřídit,
 - projevují ohleduplnost,
 - respektují druhé, jsou tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
- **občanské kompetence**
 - žáci si uvědomují svá práva i práva druhých, stejně tak i povinnosti,
 - vnímají nespravedlnost, agresivitu i šikanu a dovedou se jim bránit,
 - váží si tradic a kulturního dědictví,
 - přistupují zodpovědně k ochraně životního prostředí.
- **kompetence k trávení volného času**
 - žáci rozvíjí své zájmy a dovednosti,
 - vybírají si zájmové činnosti podle svých schopností,

- rozpoznávají pozitivní a negativní druhy volnočasových aktivit.

3. Délka a časový plán vzdělávání

Školní družina zahajuje činnost první den ve školním roce a ukončuje ji poslední den školního roku. Ranní družina je v provozu od 6:30 do 7:40, odpolední družina po skončeném vyučování 11:40/12:45 do 17:00.

Ranní družinu mají možnost nepravidelně navštěvovat děti trvale přihlášené do ŠD. Děti samostatně přicházejí ze šaten, kde za ně přebírá zodpovědnost vychovatelka ŠD. V 7:40 je odvádí do výukových učeben, kde zodpovědnost přebírá dozírající pedagog.

Po skončení vyučování v 11:40/12:45 si žáky přebírají vychovatelky jednotlivých oddělení družiny.

Vychovatelky a vychovatelé ŠD pracují s tématy na období jednoho školního roku. ŠD zpravidla nevykonává činnost ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování.

4. Formy a obsah vzdělávání

Činnost ŠD se uskutečňuje pravidelnou i příležitostnou zájmovou, výchovnou, odpočinkovou a vzdělávací činností v návaznosti na učivo probrané ve škole a nabídkou spontánních činností. Všechny činnosti jsou organizovány podle potřeb a zájmů žáků.

Obsah vzdělávání ŠD navazuje na vzdělávací oblasti rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Svými specifickými prostředky naplňuje obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Obsah výchovně vzdělávací činnosti je zpracován jako nabídka činností, ze kterých si vychovatelka může vybrat podněty pro vlastní realizační plány. Vychovatelka má dostatek prostoru k tvořivé práci, činnosti může volně přizpůsobovat konkrétním žákům, jejich zájmům a zkušenostem.

Výchovně vzdělávací činnosti jsou rozdělené do těchto oblastí:

4.1 Oblasti vzdělávací a výchovné činnosti

– Člověk a společnost

- Místo, kde žijeme – žáci poznávají nejbližší okolí školy, své bydliště, zajímavá místa města Brna, roční období v Brně, život v rodině, ve třídě, ve škole, v obci a ve společnosti,
- Lidé kolem nás – žáci si osvojují základy slušného chování, učí se toleranci, empatii, úctě a správnému vyjadřování, slavíme svátky v průběhu roku, tradice,
- Lidé a čas – budování správného režimu dne, respektování času druhých, využívání smysluplných volnočasových aktivit, povídání o historii rodiny, o životě rodičů, prarodičů,
- Rozmanitost přírody – poznávání přírody v blízkém okolí, žáci si všímají proměnlivost živé i neživé přírody, třídění odpadků, co je to ekologie, sběr přírodnin a práce s nimi, vedení žáků k ohleduplnému vztahu k přírodě,
- Člověk a jeho zdraví – žáci poznávají sami sebe, upevňují si hygienické návyky, získávají ponaučení o zdraví a nemocech, o první pomoci, škodlivosti návykových látek a kriminality,
- Pobyt venku – každodenní pobyt žáků venku, pohybové hry, míčové hry, sportovní odpoledne, přispívání k rozvoji tělesné zdatnosti, hry kolektivní a individuální,

dopravní komplikace, správné přecházení vozovky, dopravní značky, podpora pravidel fair-play při sportu a hrách.

– **Umění a kultura**

- seznamování žáků s různými výtvarnými technikami a postupy,
- rozvíjení jemné i hrubé motoriky při výtvarných a rukodělných činnostech,
- seznamování žáků s různými hudebními nástroji,
- vytváření vztahu k uměleckým hodnotám, rozvoj fantazie,
- rozvíjení vokálních a poslechových schopností,
- podpora rozvoje hudebních a výtvarných schopností prostřednictvím soutěží
- seznamování s lidovými tradicemi a zvyky.

– **Člověk a svět práce**

- vedení žáků k osvojování základních pracovních dovedností a návyků,
- seznamování s drobnými domácími pracemi,
- vedení žáků k pozitivnímu vztahu k práci,
- vedení k odpovědnosti za výsledky práce a k udržování pořádku,
- vedení žáků k bezpečnosti práce,
- seznamování s různými materiály, technikami a pracovními postupy.

5.1 Organizace vzdělávání

– **Odpočinkové činnosti**

Do denního režimu zařazujeme nejčastěji po obědě, popř. ráno pro žáky, kteří vstávají a dále dle potřeby kdykoliv během dne.

- klidná zaměstnání, stolní a společenské hry dle výběru dětí,
- poslechová činnost (pohádky, písně),
- práce s knihou a časopisem, četba,
- individuální rozhovory s dětmi.

– **Rekreační činnosti**

Rekreační činnost slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a činnosti mohou být rušnější.

- hry ve volné přírodě,
- sezónní hry v přírodě (pouštění draků, sáňkování, stavby ze sněhu),
- dopravní výchova,
- tělovýchovné cviky s hudbou,
- náročnější pohybové hry.

– **Zájmové činnosti**

Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost žáka, umožňují seberealizaci i další rozvoj pohybových dovedností. Mohou být kolektivní i individuální.

Pracovně zájmové činnosti

- práce s přírodním materiálem,
- práce s textilem,
- práce s netradičním materiálem,
- podílení se na sběru papíru.

Výtvarně zájmové činnosti

- kresba, malování, modelování,
- koláže z papíru a textilu,
- estetická výzdoba ŠD.

Přírodovědně zájmové činnosti

- pozorování změn v přírodě,
- ochrana životního prostředí,
- poznávání přírody,
- krmení zvířete.

Hudebně zájmové činnosti

- poslech hudby i její reprodukce,
- hudebně pohybová výchova,
- taneční činnosti.

Sportovně zájmové činnosti

- závodivé hry,
- sportovní hry v přírodě,
- pohybové hry v tělocvičně.

Společenskovědně zájmové činnosti

- osvojování základních pravidel společenského chování.

– **Příprava na vyučování**

- zábavné procvičování učiva,
- didaktické hry,
- pomoc při vypracování domácích úkolů.

6.1 Celoroční plán

Každé oddělení družiny má naplánovanou svou celoroční činnost. Nižší oddělení se snaží o maximální pobyt dětí venku s kolektivními hrami. Vyšší oddělení pracují už tematicky, je dán prostor dětem samy se realizovat. Celoroční plán se mění, odvíjí se od toho, jaké oddělení mají vychovatelé v daném školním roce na starosti. Skládá se ze společných a individuálních akcí jednotlivých oddělení.

Září	Seznámení se s Vnitřním řádem ŠD, s budovou školy, okolím školy, poučení o bezpečnosti žáků ve škole a mimo školu, sestavení pravidel chování a zahájení celoroční hry v každém oddělení. Dopravní výchova: ekologické dopravní prostředky – besedy v odděleních, vycházky a aktivity spojené s poznáváním dopravních situací. Běžecké závody v rámci ročníků. Barevný podzim – výtvarná soutěž.
Říjen	Podzimní rekreačně vzdělávací vycházky do přírody zaměřené na ochranu životního prostředí. Podzimní dílničky – soutěž o nejlepší výrobek z přírodnin. Turnaj ve fotbale podle ročníků. 28.10. – Den vzniku samostatného československého státu – Poznáváme naší vlast – vycházky do okolí školy. Halloween – výtvarná činnost zaměřená na výrobu masek.
Listopad	Drakiáda v ŠD. Finanční gramotnost – Monopoly– starší žáci, hra na Zelný trh – mladší žáci -manipulace s hracími penězi. Turnaj ve vybíjené podle ročníků. Předvánoční dílničky – výroba adventních věnců.
Prosinec	Mikulášské tvoření. Vánoce –výtvarná soutěž. Poděkování – výroba vánočních přáníček a dárečků. Vánoční besídky v odděleních.

Leden	Sněhové radovánky. Zima - výtvarná soutěž . Pexesový král – soutěž podle ročníku. Pěvecká soutěž „Zpívající hvězdička“ základní kola . Pololetní hodnocení činnosti v ŠD.
Únor	Pěvecká soutěž „Zpívající hvězdička“ – celodružinové finále. Neriskuj v dopravě – dopravní soutěž. Masopust – beseda o lidových tradicích, výroba karnevalových masek. Celodružinový karnevalový rej.
Březen	Měsíc knihy – návštěva knihoven, besedy o knihách. Švihadlový král. Přichází jaro – výtvarná soutěž. Velikonoční dílničky.
Duben	Jarní vycházky do přírody, poznávání stromů, květin, výlety za zvířaty. Lehkoatletická olympiáda v ŠD. Pálení čarodějnic, besedy o lidových tradicích. Malá čarodějnice – výtvarná soutěž. Den Země 22.4. – projektový den v ŠD.
Květen	3.května – Den Slunce – Nejkrásnější Sluníčko – výtvarná soutěž. Nakupování – hra na obchod, rozvíjení finanční gramotností. Nejhezčí dáreček pro maminku – výtvarná a rukodělná činnost. Vycházky do přírody – soutěž v odděleních o nejhezčí květinový věneček
Červen	Oslava dne dětí v ŠD – zábavné soutěžní odpoledne Těšíme se na prázdniny – výtvarná soutěž.

	Vyhodnocení celoročních soutěží. Hledání pokladu na závěr školního roku.
--	---

Návaznost na vzdělávací program základního vzdělávání

- Jazyk a jazyková komunikace
 - čtení např. pohádek, porozumění, lidová moudra,
 - vybíráme různé texty s různou tematikou,
 - řešíme hádanky, rébusy, doplňovačky, křížovky,
 - zvládáme pravidla mezilidské komunikace,
 - umožňujeme dítěti samostatně se vyjádřit, mít vlastní názor,
 - návštěva knihovny.
- Matematika a její aplikace
 - rozvíjíme logické a abstraktní myšlení,
 - samostatné uvažování při řešení zadaných úkolů,
 - skupinová práce.
- Člověk a jeho svět
 - pozorujeme přírodu,
 - vycházky do okolí školy,
 - rozlišování ročních období,
 - ovoce a zelenina,
 - žáci znají pojem rodina a umí vyjmenovat jednotlivé členy rodiny, domov,
 - zvyky a obyčeje,
 - správná orientace v čase, režim dne,
 - žáci umí odpočívat,
 - pečuje o své zdraví, osobní hygienu,
 - zásady bezpečného chování,
 - orientace na silnici,
 - pravidla slušného chování,
 - lidé kolem nás.
- Umění a kultura
 - zpěv, poslech,

- pohyb, hudba,
 - hudební soutěže, kroužky,
 - kresba, práce s různou technikou,
 - rozvoj fantazie.
- Člověk a zdraví
- různé pohybové aktivity, sportovní aktivity, hry,
 - pohyb a zdraví,
 - sportovní soutěže,
 - fair-play při sportu, pravidla.
- Člověk a svět práce
- pracovní dovednosti,
 - práce podle předlohy,
 - různé pracovní postupy,
 - práce s drobným materiálem – stříhání, navlékání,
 - konstrukční činnosti – stavebnice, Lega,
 - pěstitelské práce,
 - příprava pokrmů.

7. Podmínky pro přijímání uchazečů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Žák je do školní družiny přijat na základě zápisního lístku, který vyplní jeho zákonný zástupce. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy. Žáci jsou v ŠD evidováni ve třídních knihách jednotlivých oddělení a v Docházkovém sešitě pro ranní provoz. Odhlásit žáka z docházky do ŠD je možné vyplněním odhlášky. Ze ŠD nelze odhlašovat zpětně.

8. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ŠD probíhá ve spolupráci se školským poradenským pracovištěm. Vychovatelky konzultují potřeby žáků s výchovným poradcem, zapojují jednotlivé činnosti dle potřeb žáků.

9. Podmínky pro činnost školní družiny

a. Materiální podmínky

Školní družina se nachází v budově Základní školy Arménská 21. Prostory odpovídají požadavkům na hygienu a bezpečnost. K činnosti ŠD je možné využívat učebny, hernu a tělocvičnu ŠD. Školní družina je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, časopisy a sportovními pomůckami. Materiální vybavení je evidováno a průběžně doplňováno.

b. Personální podmínky

Předpoklady pro výkon činnosti vychovatelek a jejich další vzdělávání upravuje zákon č. 563/2004 Sb. Oddělení ŠD vedou pedagogičtí pracovníci – vychovatelé určení ředitelem školy. Při řešení organizačních a výchovných záležitostí spolupracují vychovatelé s vedením školy a třídními učiteli. Účastní se provozních porad vedených ředitelem školy a společných akcí školy.

Denní podstatou pedagogické práce vychovatelek je improvizace, flexibilní a citlivé reagování na okamžitou situaci, vnímání osobnosti žáka, předávání nových poznatků, vedení žáků k citlivému prožívání vztahů v bezprostředním okolí. Úsilím vychovatelek je zaujetí žáků pro činnost a pohodové a radostné prožití pobytu ve školní družině.

c. Ekonomické podmínky

Základní škola je příspěvkovou organizací. Výše platby za ŠD je stanovena ředitelem školy na začátku školního roku. Hradí se vždy za pololetí.

d. Hygienické a bezpečnostní podmínky

Školní družina zajišťuje hygienické a bezpečnostní podmínky vhodnou volbou činností probíhající ve vhodných prostorách s využitím bezpečných pomůcek. Vychovatelky seznamují žáky s riziky pohybu ve škole i mimo ni. Žáci jsou poučováni o následcích svého chování, o používání různých nástrojů, chování na komunikacích i v době prázdnin, při různém ročním období, při sportování a setkání s cizí osobou.

Žáci, navštěvující školní družinu, se denně stravují ve školní jídelně.

e. Psychohygienické podmínky

Školní družina chrání žáky před násilím, šikanou a dalšími nežádoucími jevy. Zajišťuje jim pocit bezpečí a klidu.